

Η διακοπή λειτουργίας του Mega Channel: το τέλος μιας εποχής στη δικαιοδοτική κρίση του ΣτΕ, ΔΙΜΕΕ τ. 3/2018, σ.419-422

Παναγιώτης Η. Δημητρόπουλος,
ΔΜΣ Δημοσίου Δικαίου, Δικηγόρος

Με τη σχολιαζόμενη απόφαση 2018/2018, κατόπιν αιτήσεως ακυρώσεως της εταιρείας Τηλέτυπος καθώς και με την όμοια κατά το σκεπτικό της ΣτΕ 2019/2018, κατόπιν αιτήσεως ακυρώσεως της Ένωσης Τεχνικών Ιδιωτικής Τηλεόρασης Αττικής και της Πανελλήνιας Ομοσπονδίας Συλλόγων Προσωπικού Επιχειρήσεων Ραδιοφωνίας και Τηλεόρασης, κρίθηκε νόμιμη η απόφαση του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης 18/2018, με την οποία αποφασίσθηκε η διακοπή λειτουργίας του καναλιού Mega Channel.

Η κρίσιμη διάταξη που κλήθηκε να ερμηνεύσει το Δικαστήριο ήταν αυτή του άρθρου 14α του [Ν 4339/2015](#), το οποίο προστέθηκε σε αυτόν με το άρθρο 28 παρ. 10 του Ν 4496/2017, λίγες μόλις ημέρες πριν από την έναρξη της διαγωνιστικής διαδικασίας, η οποία ξεκίνησε με την έκδοση της με αριθμό 1/2017 προκήρυξης του ΕΣΡ.

Με την παρ. 1 της εν λόγω διάταξης ορίζεται ότι: «Οι λειτουργούντες, κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, πάροχοι περιεχομένου που δεν θα συμμετάσχουν παραδεικτικώς σε προκηρυχθείσα αδειοδότηση για την εμβέλεια και τον τύπο προγράμματος που αφορά η ενεστώσα λειτουργία τους μπορούν να συνεχίσουν να εκπέμπουν έως τρεις (3) μήνες κατ' ανώτατο όριο μετά τη δημοσίευση της προκήρυξης. Μετά την παρέλευση της ως άνω προθεσμίας, τερματίζεται η λειτουργία τους με απόφαση του ΕΣΡ που κοινοποιείται για την εφαρμογή της στην ΕΕΤΤ και τον αρμόδιο πάροχο δικτύου», ενώ με την παρ. 4 ορίζεται ότι: «Απαγορεύεται η εκτός αδειοδοτικής διαδικασίας μεταβολή της φυσιογνωμίας προγράμματος και της εμβέλειας εκπομπής των λειτουργούντων, κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, παρόχων περιεχομένου».

Το Δικαστήριο έκρινε ότι η περίπτωση του Mega Channel, το οποίο δεν μετείχε στην αδειοδοτική διαδικασία, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της διάταξης καθώς:

α) Υπό τον όρο «ενεστώσα λειτουργία» δεν πρέπει να νοείται ο χαρακτήρας του καναλιού (ενημερωτικός ή μη), όπως διαμορφώθηκε στην πράξη κατά το χρόνο έκδοσης της προκήρυξης, αλλά ο έννομος χαρακτήρας του, δηλαδή η λειτουργία του, όπως αυτή έχει ρυθμισθεί, με τήρηση της κείμενης νομοθεσίας,

β) Ο σταθμός είχε δηλώσει κατά το παρελθόν στο ΕΣΡ, βάσει του άρθρου 5 παρ. 13 του [Ν 3592/2007](#), ότι ο χαρακτήρας του προγράμματός του είναι ενημερωτικός και παρά το ότι από τον Σεπτέμβριο του 2016 είχε μεταβάλλει το πρόγραμμά του σε μη ενημερωτικό, δεν μετέβαλε εγκαίρως τη δήλωσή του αυτή βάσει της διάταξης του άρθρου έκτου παρ. 3β' του Ν 4279/2014^[1]. Με τη διάταξη αυτή εδίδετο η δυνατότητα στα κανάλια να δηλώσουν ότι μετέβαλαν το χαρακτήρα του προγράμματός τους από ενημερωτικό σε μη ενημερωτικό.

Το Δικαστήριο έκρινε ότι στην προκειμένη περίπτωση το ΕΣΡ διαθέτει δεσμία αρμοδιότητα για τον τερματισμό της λειτουργίας του καναλιού, χωρίς να διαθέτει περιθώριο εκτίμησης της κατάστασης, όπως έχει διαμορφωθεί στην πράξη, δεδομένου μάλιστα ότι η λειτουργία του σταθμού, δεν στηριζόταν σε διοικητική πράξη ή σε διάταξη νόμου, καθώς μετά την 31.12.2015 έπαυσε η διαρκώς παρατεινόμενη ισχύς των μεταβατικών διατάξεων με τις οποίες παρατεινόταν η προσωρινή λειτουργία των σταθμών εθνικής εμβέλειας^[2].

Για την τεκμηρίωση του σκεπτικού του, το Δικαστήριο αξιοποίησε τις βασικές εκδοχές της κρατούσας μεθοδολογικής θεωρίας. Αφενός έκρινε ότι η έννοια «ενεστώσα λειτουργία» υπό τη γραμματική της έννοια (σημασιολογική προσέγγιση) δεν πρέπει να συνδεθεί με το πραγματικό γεγονός της λειτουργίας του σταθμού σε δεδομένη στιγμή. Και αυτό διότι μια τέτοια ερμηνευτική προσέγγιση θα οδηγούσε κατ' αποτέλεσμα στην εκδοχή ότι ο νομοθέτης θέλησε να νομιμοποιήσει μια κατάσταση που δημιουργήθηκε αυθαιρέτως. Τούτο όμως, κατά το Δικαστήριο, δεν προκύπτει ότι επεδίωξε ο νομοθέτης από τις προπαρασκευαστικές εργασίες που οδήγησαν στην ψήφιση της διάταξης (ιστορική ερμηνεία), ούτε, και ιδίως, από το συνδυασμό των διατάξεων του **N 4339/2015** και της προηγηθείσας αυτού νομοθεσίας (**N 3592/2007**) από τις οποίες συνάγεται η πρόθεση του νομοθέτη να ασκήσει τον επιβαλλόμενο εκ του Συντάγματος έλεγχο του κράτους στη ραδιοτηλεόραση (συστηματική ερμηνεία). Επιπλέον κατά το ΣτΕ, η διάταξη του άρθρου 14α πρέπει να ερμηνευθεί υπό το φως της αρχής του κράτους δικαίου και της διαφύλαξης του «κύρους του νόμου» και υπό την εκδοχή αυτή να γίνει δεκτό ότι η έννοια της ενεστώσας λειτουργίας δεν παραπέμπει στην αυθαίρετη λειτουργία, δηλαδή στη λειτουργία των σταθμών χωρίς την τήρηση των διαδικαστικών, έστω, προϋποθέσεων της κείμενης νομοθεσίας.

Για την επιχειρηματολογία αυτή θα πρέπει να επισημανθούν τα εξής:

1) Η ερμηνευτική εκδοχή που απορρέει και στηρίζεται στις προπαρασκευαστικές εργασίες της δεν είναι πειστική. Πέραν των μεθοδολογικών προβλημάτων της ιστορικής ερμηνείας και της θεωρίας περί πρόθεσης του νομοθέτη, όπως αυτή αποτυπώνεται στην αιτιολογική έκθεση, εν προκειμένω ουδέν μπορεί να συναχθεί για την υποτιθέμενη «πρόθεση» του νομοθέτη από την αιτιολογική έκθεση της συγκεκριμένης τροπολογίας με την οποία εισήχθη στη Βουλή η επίμαχη διάταξη. Επισημαίνεται ότι στο λιτό κείμενό της γίνεται απλώς μνεία της βούλησης για νομοτεχνικές βελτιώσεις της ραδιοτηλεοπτικής νομοθεσίας και για βελτίωσή της με σκοπό να διευκολυνθεί η αδειοδότηση. Και τούτο χωρίς περαιτέρω μνεία του σκοπού των ειδικότερων ρυθμίσεων και χωρίς οποιαδήποτε αναφορά στην έννοια όρων όπως αυτός της ενεστώσας λειτουργίας. Η σιωπή της αιτιολογικής έκθεσης δεν μπορεί να οδηγήσει ούτε σε αποδοχή ούτε σε απόρριψη της ερμηνευτικής εκδοχής που δέχθηκε το Δικαστήριο.

2) Η ερμηνευτική εκδοχή που προκύπτει με επίκληση της συστηματικής ερμηνείας είναι πιο πειστική αλλά όχι χωρίς αντίλογο. Πράγματι ο νομοθέτης με τους **N 4339/2015** και **3592/2007** «εκδήλωσε την πρόθεση» να ασκήσει τον επιβαλλόμενο έλεγχο του κράτους στη ραδιοτηλεόραση. Πρέπει όμως να επισημανθεί ότι τον έλεγχο αυτόν, αναφορικά με την αδειοδότηση και τη μεταβατική λειτουργία των σταθμών, αφενός ο νομοθέτης ανέστειλε, είτε θεσπίζοντας σωρεία μεταβατικών διατάξεων, με τις οποίες νομιμοποιούνταν το πραγματικό γεγονός της λειτουργίας των σταθμών, αφετέρου το ΕΣΡ δεν άσκησε αποτελεσματικά, ανεχόμενο δια πράξεων και παραλείψεών του, την αυθαίρετη λειτουργία τόσο των ραδιοφωνικών όσο και των τηλεοπτικών σταθμών της χώρας. Δεν είναι τυχαίο ότι στην προκειμένη περίπτωση ουδέν έπραξε το ΕΣΡ για τη λειτουργία του Mega Channel, ως μη ενημερωτικού σταθμού, μέχρι την έκδοση της προσβαλλομένης απόφασης, και παρά το γεγονός ότι είχε μεταβάλει το χαρακτήρα του προγράμματός του ήδη από τον Σεπτέμβριο του 2016.

Κατά τούτο, η επίκληση των πάγιων διατάξεων της ραδιοτηλεοπτικής νομοθεσίας αναφορικά με την αδειοδότηση και τη λειτουργία των σταθμών για να τεκμηριωθεί η «σαφής» βούληση του νομοθέτη για έλεγχο στο ραδιοτηλεοπτικό τοπίο, δεν είναι επαρκής για να τεκμηριώσει την εκδοχή περί της «πρόθεσής» του να μην νομιμοποιηθεί μια de facto δημιουργηθείσα κατάσταση.

3) Αντίθετα πιο πειστική επιχειρηματολογικά είναι η επίκληση της αρχής του κράτους δικαίου και της διαφύλαξης του κύρους του νόμου, υπό το πρίσμα των οποίων θα πρέπει να νοηματοδοτηθεί η επίμαχη διάταξη. Τις εν λόγω αρχές το Δικαστήριο επικαλέστηκε σε παλαιότερες αποφάσεις του

με εύστοχο τρόπο σε υποθέσεις με περιβαλλοντικό-πολεοδομικό χαρακτήρα (ΣΤΕ 3500/2009, 3921/2010) αλλά και στην 3578/2010[3] με την οποία έκρινε αντισυνταγματικές μεταβατικές διατάξεις της ραδιοτηλεοπτικής νομοθεσίας με τις οποίες νομιμοποιούνταν η αυθαίρετη και χωρίς άδεια λειτουργία των τηλεοπτικών σταθμών.

Ειδικότερα από την αρχή του κράτους δικαίου απορρέει η υποχρέωση του κράτους να εγγυάται τα δημόσια αγαθά και να διαφυλάσσει το κύρος της έννομης τάξης εξασφαλίζοντας την εμπιστοσύνη των πολιτών σε αυτή. Η υποχρέωση αυτή του Κράτους, όπως την αντιλαμβάνεται το Δικαστήριο, έχει διττή λειτουργία: αφενός διασφαλίζει τα δικαιώματα των πολιτών και ιδίως την ισότητα κατά την άσκησή τους και αφετέρου τη νομιμοποίηση του Δικαίου, καθώς η τήρηση του στην πράξη αποτελεί όρο εκ των ων ουκ άνευ για την αποδοχή του από τους πολίτες και άρα για το κύρος του, το οποίο το Δικαστήριο θεωρεί άρρηκτα συνδεδεμένο με την εμπιστοσύνη στην έννομη τάξη.

Στη σκέψη αυτή του Δικαστηρίου, η μειοψηφία (μιας συμβούλου και μίας παρέδρου) αντέταξε το επιχείρημα που αντλείται από το δικαίωμα της πολυφωνικής ενημέρωσης (σκ. 13 της απόφασης). Κατά τη μειοψηφία, η σχετική διάταξη θα έπρεπε να εξετασθεί υπό το πρίσμα του δικαιώματος πολυφωνικής ενημέρωσης αφού ληφθεί υπόψη αφενός η πραγματική λειτουργία του σταθμού επί 25 έτη με την ανοχή της Πολιτείας, και αφετέρου ότι οι διατάξεις περί μεταβολής του χαρακτήρα του προγράμματος είχαν καταργηθεί και κατά τούτο δεν προέκυπτε πλέον ρητή δέσμευση για τήρηση του νέου προγράμματος.

Το επιχείρημα της μειοψηφίας κατά το σκέλος που αφορά την κατάργηση της νομοθεσίας περί μεταβολής του προγράμματος και άρα και της υποχρέωσης τήρησης του νέου δεν ευσταθεί. Και τούτο διότι η υποχρέωση εκπομπής προγράμματος συγκεκριμένου χαρακτήρα αποτελούσε και αποτελεί πάγια δέσμευση που απορρέει από τη ραδιοτηλεοπτική νομοθεσία[4]. Συνεπώς από την κατάργηση της δέσμευσης τήρησης του νέου προγράμματος σε περίπτωση που αυτό έχει μεταβληθεί δεν μπορεί να συναχθεί ελευθερία αλλαγής του προγράμματος χωρίς την τήρηση της προβλεπόμενης διαδικασίας ενώπιον του ΕΣΡ. Και τούτο ακόμη και αν ήθελε θεωρηθεί ότι η διαδικασία έχει τυπικό χαρακτήρα συνιστάμενη σε απλή δήλωση του σταθμού προς το ΕΣΡ. Σε κάθε περίπτωση η τυπικότητα της δήλωσης δεν παραπέμπει σε απλή γνωστοποίηση, την οποία οφείλει να δεχθεί το ΕΣΡ χωρίς άλλο, αλλά προϋποθέτει ουσιαστικό έλεγχο τήρησης της ραδιοτηλεοπτικής νομοθεσίας για το περιεχόμενο του προγράμματος, όπως διαμορφώνεται εφεξής.

Περαιτέρω, το επιχείρημα που απορρέει από την αρχή της πολυφωνικής ενημέρωσης δεν δίδει πειστική απάντηση στο επίμαχο ζήτημα: είναι ανεκτή συνταγματικά μια διάταξη με την οποία κατ' αποτέλεσμα καθίσταται ανεκτή η λειτουργία ενός σταθμού ο οποίος δεν τήρησε τη διαδικασία που προβλεπόταν για τη μεταβολή του προγράμματός του κατά το χρόνο που αυτό μετεβλήθη, αλλά προέβη σε δήλωση μεταβολής 18 μήνες μετά και αφού είχε προηγηθεί αφενός η ανεπιτυχής συμμετοχή του στην ακυρωθείσα αδειοδοτική διαδικασία που διεξήγαγε το Υπουργείο για τους σταθμούς εθνικής εμβέλειας ενημερωτικού χαρακτήρα και αφετέρου η μη συμμετοχή του στη νέα προκηρυχθείσα από το ΕΣΡ διαδικασία αδειοδότησης;

Η απάντηση είναι ότι μια τέτοια διάταξη, με την οποία θα εδίδετο η δυνατότητα περαιτέρω παράτασης της λειτουργίας των σταθμών εθνικής εμβέλειας χωρίς άδεια, θα ήταν προβληματική συνταγματικά, για τους λόγους που εκθέτει η πλειοψηφία της απόφασης στο σκεπτικό της. Τούτο ισχύει –ή εν πάση περιπτώσει θα έπρεπε να ισχύει- και για όσους σταθμούς εθνικής εμβέλειας ενδεχομένως μετέβαλαν νομοτύπως το χαρακτήρα του προγράμματός τους και λειτουργούν μεταβατικώς και επ' αόριστον αναμένοντας την έκδοση προκηρύξεως για άδειες μη ενημερωτικού χαρακτήρα.

Τέλος, στη σχολιαζόμενη απόφαση, το Δικαστήριο επανέλαβε τη θέση του ότι το Σύνταγμα δεν κατοχυρώνει ατομικό δικαίωμα ιδρύσεως ραδιοτηλεοπτικού σταθμού (σκέψη 6) και ότι η θέσπιση καθεστώτος προηγούμενης αδειάς δεν έρχεται σε αντίθεση με το άρθρο 10 της ΕΣΔΑ, στο μέτρο που οι περιορισμοί που τίθενται με την επίμαχη διάταξη έχουν τα χαρακτηριστικά της σαφήνειας, της προβλεψιμότητας και της προσβασιμότητας, όπως απαιτεί η νομολογία του ΕΔΔΑ, είναι δε κατάλληλα και αναγκαία μέτρα για τη διασφάλιση της «τάξεως των τηλεπικοινωνιών» της οποίας θεμελιώδη αρχή αποτελεί η οικονομία χρήσεως του φάσματος των συχνοτήτων.

Εν προκειμένω μάλιστα και παρά το γεγονός ότι το Δικαστήριο έκρινε ότι τα οικονομικά συμφέροντα που συνδέονται με την εκπομπή τηλεοπτικού προγράμματος αποτελούν περιουσία των οικείων επιχειρήσεων, τα οποία εμπίπτουν στο πεδίο προστασίας του άρθρου 1 του Πρώτου Προσθέτου Πρωτοκόλλου, ο τερματισμός λειτουργίας συνιστά επέμβαση σε περιουσιακό αγαθό, ανεκτή όμως καθώς αποτελεί ρύθμιση της χρήσης του. Και τούτο διότι ο σταθμός αφενός δεν στερείται των παγίων του για τη λειτουργία του αφετέρου διότι μπορούσε να μετάσχει είτε στην προκηρυχθείσα αδειοδοτική διαδικασία είτε σε άλλη.

Επισημαίνεται, καταρχάς, ότι το δικαστήριο δεν κάνει αναφορά σε οικονομικά δικαιώματα που συνδέονται με την εκπομπή τηλεοπτικού σήματος αλλά σε «συμφέροντα». Περαιτέρω η κρίση περί «ρύθμισης» της χρήσης τους, όπως προβλέπει η δεύτερη παράγραφος του άρθρου 1 των αγαθών, γεννά προβληματισμούς καθώς η δυνατότητα εκπομπής αποτελεί το ουσιωδέστερο οικονομικό στοιχείο για μια επιχείρηση ΜΜΕ, ενώ τα πάγια αυτής, χωρίς φυσικά να στερούνται οικονομικής αξίας, αποτελούν σαφώς υποδεέστερο στοιχείο και πάντως όχι το πιο σημαντικό για την αποτίμηση της αξίας της και τη λειτουργικότητά της. Σε κάθε περίπτωση, όμως η στέρηση της δυνατότητας εκπομπής δεν μπορεί να θεωρηθεί αδικαιολόγητη με την επίκληση των οικονομικών συμφερόντων όταν, όπως εν προκειμένω, δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις που θέτει η ραδιοτηλεοπτική νομοθεσία για τη νόμιμη λειτουργία του σταθμού.

Με την απόφαση αυτή οριστικοποιήθηκε το τέλος εποχής για ένα ιστορικό κανάλι της χώρας. Η χορήγηση των νέων αδειών από το ΕΣΡ και ο τρόπος που οι σχετικές υποχρεώσεις των αδειούχων θα τηρηθούν θα δείξουν αν ξεκίνησε μια νέα καλύτερη περίοδος για το ραδιοτηλεοπτικό τοπίο της χώρας, που τα τελευταία ιδίως χρόνια δείχνει πιο θολό από ποτέ.

[1]. Η διάταξη ίσχυσε μέχρι 19.5.2017, οπότε καταργήθηκε με το άρθρο 55 παρ. 5 του Ν 4472/2017.

[2]. Βλ. τις διατάξεις του άρθρου 5 παρ. 7 περ. α΄ του [Ν 3592/2007](#), σε συνδυασμό με τα άρθρα 8 παρ. 1 του Ν 4038/2012, 18 Ν 4208/2013, το άρθρο έκτο παρ. 3 α του Ν 4279/2014, και το άρθρο 88 4313/2014.

[3]. Βλ. σκέψη 6 της αποφάσεως: «Η υπό τις εκτεθείσες συνθήκες επ' αόριστον ανοχή της λειτουργίας τηλεοπτικών σταθμών, οι οποίοι ιδρύθηκαν και λειτούργησαν παρανόμως, αντίκειται προς το Σύνταγμα. Πρώτον μεν αντιβαίνει προς τη θεμελιώδη συνταγματική αρχή του Κράτους Δικαίου, από την οποία απορρέει η υποχρέωση του Κράτους να εγγυάται υπέρ των πολιτών την πιστή εφαρμογή του νόμου και να προασπίζει τα δημόσια αγαθά. Τούτο επιτυγχάνεται με την αποτελεσματική λειτουργία των κρατικών υπηρεσιών εφαρμογής και επιβολής του νόμου. Έτσι διαφυλάσσεται το κύρος του νόμου και επιβεβαιώνεται η εμπιστοσύνη των πολιτών στην έννομη τάξη, που πρέπει να γίνεται από όλους σεβαστή. Δημόσιο δε αγαθό αποτελούν οι αριθμητικά περιορισμένες ραδιοσυχνότητες για την πραγματοποίηση τηλεοπτικών εκπομπών αναλογικού σήματος· το δημόσιο αυτό αγαθό προσβάλλεται όταν η χρήση των ραδιοσυχνοτήτων γίνεται χωρίς

την απαιτούμενη διοικητική άδεια, δηλαδή αυθαίρετως και παρανόμως. Δεύτερον δε, η επίμαχη ρύθμιση αντιβαίνει προς τη συνταγματική αρχή της ισότητας. Διότι θέτει τα πρόσωπα εκείνα, τα οποία, ενώ είχαν την πραγματική δυνατότητα και τη βούληση να ιδρύσουν τηλεοπτικό σταθμό, δεν το έπραξαν όμως αυθαίρετως και δεν παρέβησαν τον νόμο, σε εξόχως μειονεκτική μοίρα σε σχέση με τα πρόσωπα, τα οποία, με την αυθαίρετη κατάληψη ραδιοσυχνότητας, ίδρυσαν παρανόμως, χωρίς δηλαδή άδεια, τηλεοπτικό σταθμό».

[4]. Βλ. το άρθρο 8 παρ. 14 του [N 3592/2007](#) και το άρθρο 14 παρ. 2 του [N 4339/2015](#).

ΣΤΕ ΟΛ 2018/2018

Πρόεδρος: Ν. Σακελλαρίου, Πρόεδρος ΣΤΕ

Εισηγητής: Ηλ. Μάζος, Σύμβουλος Επικρατείας

Δικηγόροι: Κ. Γιαννακόπουλος,

Ευ. Συνοίκης Νομικός Σύμβουλος του Κράτους,

Γ. Χαλαζωνίτης, Πάρεδρος ΝΣΚ

Διατάξεις: άρθρα 1, 10, 11, 13, 14Α [N 4339/2015](#), [N 3592/2007](#)

ΤΗΛΕΟΠΤΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ. ΔΙΑΚΟΠΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ. Νόμιμη η απόφαση του ΕΣΡ για τη διακοπή λειτουργίας τηλεοπτικού σταθμού που δεν συμμετείχε σε διαγωνιστική διαδικασία που αφορούσε τον τύπο προγράμματος της «ενεστώσας λειτουργίας» του. Ως «ενεστώσα λειτουργία» νοείται εκείνη που αφορά στον τύπο προγράμματος που επισήμως είχε δηλωθεί (ενημερωτικός σταθμός) και όχι σε εκείνο που είχε τοις πράγμασι διαμορφωθεί (μη ενημερωτικός σταθμός).

1. Επειδή, κατόπιν της από 16.5.2018 αιτήσεως παραίτησεως από την υπηρεσία του Προέδρου του Συμβουλίου της Επικρατείας Νικολάου Σακελλαρίου, ο οποίος είχε προεδρεύσει της συνθέσεως κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της κρινόμενης υποθέσεως, στην διάσκεψη προηδρεύσε ο αρχαιότερος της συνθέσεως Αντιπρόεδρος Γεώργιος Παπαγεωργίου και περαιτέρω, ως εκ τούτου, έλαβε μέρος στην διάσκεψη και στις ψηφοφορίες ως τακτικό μέλος ο Σύμβουλος Χρήστος Ντουχάνης, αναπληρωματικό μέχρι τώρα μέλος της συνθέσεως (κατ' άρθρο 26 του [N 3719/2008](#), Α' 241). Επίσης, λόγω κωλύματος, κατά την έννοια της ίδιας διατάξεως, της Συμβούλου Κωνσταντίνας Κονιδισιώτου, τακτικού μέλους της συνθέσεως που εκδίκασε την κρινόμενη υπόθεση, έλαβε μέρος αντ' αυτής στην διάσκεψη και στις ψηφοφορίες ως τακτικό μέλος ο Σύμβουλος Ιωάννης Σπερελάκης, αναπληρωματικό μέχρι τώρα μέλος της συνθέσεως (βλ. Πρακτικά Διασκέψεως της Ολομελείας 95Α, 100/2018 – ΣΤΕ 711/2017, 1/2016, 3176/2014, 2260 – 2262/2013 Ολομ.).

[...] 3. Επειδή, με την αίτηση αυτή ζητείται η ακύρωση της απόφασης .../14.3.2018 του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης (ΕΣΡ), με την οποία «αναγνωρίσθηκε» ότι ο τηλεοπτικός σταθμός ... εμπίπτει στην ρύθμιση του άρθρου 28 παρ. 10 του [N 4496/2017](#) και υποχρεώθηκε η «λειτουργούσα αυτόν [και ήδη αιτούσα ανώνυμη] εταιρεία να τερματίσει την λειτουργία του».

4. Επειδή, η κρινόμενη αίτηση ακυρώσεως εισάγεται στην Ολομέλεια του Δικαστηρίου με την από 15.3.2018 πράξη του Προέδρου του, λόγω της όλως εξαιρετικής σπουδαιότητάς της (άρθρα 14 παρ. 2, 20, 21 ΠΔ/τος 18/1989, Α' 8, 34 [N 3772/2009](#), Α' 112, 8 παρ. 4 και 5 [N 4205/2013](#), Α' 242).

[...]^[*] 6. Επειδή, όπως έχει ήδη γίνει δεκτό (ΣΤΕ ΟΛ 5040/1987, 1145/1988, 3578/2010, 3315/2014, ΣΤΕ 2501/2014 κ.ά.), με το άρθρο 15 του Συντάγματος, και όπως το άρθρο αυτό ίσχυε πριν από

την αναθεώρησή του με το ανωτέρω Ψήφισμα της 6ης Απριλίου 2001 της Ζ΄ Αναθεωρητικής Βουλής (το οποίο δεν επέφερε συνταγματική μεταβολή από της εξεταζομένης απόψεως), δεν θεσπίζεται ατομικό δικαίωμα ιδρύσεως και λειτουργίας ραδιοφωνικού και τηλεοπτικού σταθμού, αλλά η διαμόρφωση ενός τέτοιου δικαιώματος καταλείπεται στον κοινό νομοθέτη, ο οποίος, κατά την θέσπιση των σχετικών διατάξεων, τελεί υπό τους όρους και τους περιορισμούς της παραγράφου 2 του ίδιου άρθρου.

[...] 8. Επειδή, το ραδιόφωνο και η τηλεόραση διακρίνονται κατά νόμο σε «ενημερωτικά» και «μη ενημερωτικά» μέσα. Κατά τα ειδικότερα οριζόμενα με το άρθρο 5 παρ. 5 εδάφιο δεύτερο του ανωτέρω **N 3592/2007**, «Ως ενημερωτικά μέσα νοούνται εκείνα των οποίων το ημερήσιο πρόγραμμα περιλαμβάνει τακτά πρωτότυπα δελτία ειδήσεων καθημερινά, πολιτικό σχολιασμό και ενημερωτικές εκπομπές, όπως πολιτικής και οικονομικής επικαιρότητας. Τα ενημερωτικά μέσα διακρίνονται σε γενικού και θεματικού περιεχομένου. Γενικού περιεχομένου είναι τα ενημερωτικά μέσα, τα οποία περιέχουν προγράμματα ποικίλης ύλης ... Μη ενημερωτικά μέσα θεωρούνται αυτά, το πρόγραμμα των οποίων δεν έχει ενημερωτικό χαρακτήρα και αφορά αποκλειστικά σε ειδικούς τομείς ψυχαγωγίας και επιμόρφωσης, με περιεχόμενο, όπως μουσικό, αθλητικές μεταδόσεις με ή χωρίς σχολιασμό αθλητικών ειδήσεων, προβολή ταινιών, εκπαιδευτικό ντοκιμαντέρ ή παιδικές εκπομπές, περιλαμβανομένων και των μέσων που μεταδίδουν αποκλειστικά τηλεπωλήσεις ... Στους σταθμούς αυτής της κατηγορίας επιτρέπεται η ένταξη στο μεταδιδόμενο πρόγραμμά τους τίτλων ειδήσεων, κατ' ανώτατο όριο ενός λεπτού ανά ώρα, και με την προϋπόθεση ότι αναφέρουν τις αναγνωρισμένες πηγές από τις οποίες προμηθεύονται τις ειδήσεις». Επεβλήθη δε συναφώς στις ραδιοτηλεοπτικές επιχειρήσεις με την παράγραφο 13 του ίδιου άρθρου 5 η υποχρέωση κατάθεσης, μία μόνο φορά και εντός αποκλειστικής προθεσμίας ενός μηνός μετά την πάροδο δύο μηνών από την δημοσίευση του **N 3592/2007**, υπεύθυνης δήλωσης στο ΕΣΡ για τον χαρακτήρα του προγράμματος των σταθμών τους (ως ενημερωτικού ή μη ενημερωτικού). Εν συνεχεία, με το άρθρο έκτο παρ. 6 του **N 4279/2014** (Α΄ 158) προσετέθη στο ανωτέρω εδάφιο δεύτερο της παραγράφου 5 του άρθρου 5 του **N 3592/2007** «ακροτελεύτια φράση», με την οποία τα μη ενημερωτικά μέσα διακρίθηκαν σε μέσα «γενικής» και «ειδικής στόχευσης». Εξ άλλου, με την παράγραφο 3β του ίδιου άρθρου έκτου του **N 4279/2014** παρεσχέθη στους «νομίμως λειτουργούντες», κατά την έννοια των προμνησθέντων άρθρων 18 του **N 4208/2013** και 8 **N 4038/2012**, ενημερωτικούς τηλεοπτικούς σταθμούς η δυνατότητα μεταβολής του χαρακτήρα του προγράμματός τους σε μη ενημερωτικό. Ειδικότερα, κατά τα προβλεπόμενα με την ανωτέρω διάταξη, μέχρι την χορήγηση αδειών παρόχου περιεχομένου επίγειας ψηφιακής ευρυεκπομπής, κατά τις τότε ισχύουσες σχετικές διατάξεις του **N 3592/2007**, οι ως άνω τηλεοπτικοί σταθμοί «δύνανται να μεταβάλουν άπαξ τον χαρακτήρα του προγράμματός τους σε μη ενημερωτικό με υπεύθυνη δήλωση του νομίμου εκπροσώπου τους που κατατίθεται στο ΕΣΡ και συνοδεύεται από συνοπτική παρουσίαση του πρώτου εβδομαδιαίου προγράμματος με το νέο τους χαρακτήρα. Η μεταβολή ισχύει από την αρχή του ημερολογιακού μήνα που ακολουθεί την κατάθεση της υπεύθυνης δήλωσης. Το ΕΣΡ καταχωρεί τις δηλώσεις μεταβολής και τις δημοσιεύει με ανάρτηση στην ιστοσελίδα του. Μετά τη μεταβολή του χαρακτήρα του προγράμματός τους, οι εν λόγω σταθμοί υποχρεούνται να πληρούν τις προϋποθέσεις που αντιστοιχούν στο νέο χαρακτήρα του προγράμματός τους». Με τον δε **N 4472/2017** (Α΄ 74) καταργήθηκε από τις 19.5.2017 η προμνησθείσα διάταξη του άρθρου έκτου παρ. 3β του **N 4279/2014** περί της δυνατότητας μεταβολής του χαρακτήρα του προγράμματος των ενημερωτικών τηλεοπτικών σταθμών (άρθρο 55 παρ. 5 σε συνδυασμό με το άρθρο 164 **N 4472/2017**).

9. Επειδή, με τον **N 4339/2015** (Α΄ 133/29.10.2015) καθορίστηκαν εκ νέου οι προϋποθέσεις και η διαδικασία χορηγήσεως τηλεοπτικών αδειών. Ειδικότερα, με τον νόμο αυτόν, όπως εν συνεχεία τροποποιήθηκε, ορίσθηκαν, μεταξύ των άλλων, τα εξής: Άρθρο 1. [...] Με τον **N**

4339/2015 ορίσθηκαν επίσης οι θετικές και αρνητικές προϋποθέσεις συμμετοχής των υποψηφίων στην διαδικασία αδειοδότησεως και ειδικότερα η νομική μορφή αυτών (άρθρο 3), το ελάχιστο καταβεβλημένο μετοχικό κεφάλαιο (άρθρο 4), η ονομαστικοποίηση των μετοχών, με τις οριζόμενες εξαιρέσεις (άρθρο 5), οι ασυμβίβαστες ιδιότητες και η υποβολή στοιχείων σχετικά με τον τρόπο αποκτήσεως («πόθεν έσχες») των σχετικών οικονομικών μέσων των υποψηφίων, των μετόχων τους κ.λπ. (άρθρο 6), ο τεχνολογικός εξοπλισμός και η κτιριακή υποδομή (άρθρο 7), η ελάχιστη διάρκεια και το ελάχιστο περιεχόμενο του προγράμματος (άρθρο 8), η ασφαλιστική, φορολογική και τραπεζική ενημερότητα, η απαγόρευση συγκεντρώσεως ελέγχου κ.ά. (άρθρο 10 «Λοιποί όροι συμμετοχής»). Ειδικώς ως προς ορισμένες από τις ανωτέρω προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται από τους ενδιαφερομένους για την χορήγηση άδειας εθνικής εμβέλειας, ο νόμος διακρίνει αναλόγως της κατηγορίας προγράμματος του τηλεοπτικού σταθμού, αναλόγως δηλαδή του αν πρόκειται περί ενημερωτικού προγράμματος γενικού περιεχομένου ή περί μη ενημερωτικού προγράμματος (βλ. άρθρο 4 παρ. 1 ως προς το ύψος του ελαχίστου καταβεβλημένου μετοχικού κεφαλαίου, άρθρο 8 παρ. 1, 2, 4 ως προς το ελάχιστο περιεχόμενο και την ελάχιστη διάρκεια του εκπαιδόμενου προγράμματος). Περαιτέρω, στην παράγραφο 7 του εν λόγω άρθρου 10 του νόμου προβλέπονται τα ακόλουθα: «Με την προκήρυξη του ΕΣΡ καθορίζονται όλα τα δικαιολογητικά που πρέπει να προσκομίσουν οι υποψήφιοι προς αδειοδότηση, προκειμένου να αποδείξουν τη συνδρομή των ανωτέρω οριζομένων στα άρθρα 3 έως και 6, 8 και 10 θετικών και αρνητικών προϋποθέσεων, βάσει των οποίων θα γίνει η προεπιλογή τους για να αποκτήσουν το δικαίωμα συμμετοχής στη δημοπρασία, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την εφαρμογή των άρθρων αυτών». Στο δε άρθρο 11 του ίδιου **N 4339/2015** ορίζονται τα εξής: [...]. Στο άρθρο 12 περιέχονται ρυθμίσεις σχετικά με το στάδιο της προεπιλογής των υποψηφίων, ενώ στο άρθρο 13 καθορίζεται η διαδικασία της δημοπρασίας (σε πολλαπλούς γύρους με αυξανόμενο τίμημα επί της προβλεπόμενης τιμής εκκίνησης), η οποία ολοκληρώνεται με την ανακήρυξη «προσωρινών» και ακολούθως «οριστικών» υπερθεματιστών, μετά τον έλεγχο της προέλευσης και του τρόπου απόκτησης των οικονομικών μέσων που πρόκειται να διαθέσουν οι υποψήφιοι για την χορήγηση των αδειών. Στην παράγραφο 5 του ίδιου άρθρου 13, όπως αντικαταστάθηκε, ορίζονται τα ακόλουθα: «Στην περίπτωση που ο αριθμός των προεπιλεγέντων συμμετεχόντων είναι ίσος ή μικρότερος του αριθμού των δημοπρατούμενων αδειών, κάθε ένας από αυτούς ανακηρύσσεται αυτοδικαίως προσωρινός υπερθεματιστής για την χορήγηση μίας άδειας στην ορισθείσα τιμή εκκίνησης της δημοπρασίας. Τυχόν εναπομένουσες άδειες επαναπροκηρύσσονται υποχρεωτικά από το ΕΣΡ με την ίδια τιμή εκκίνησης για την ίδια κατηγορία αδειών, εφόσον μέχρι τη δημοσίευση της επόμενης προκήρυξης για τη χορήγηση άλλης κατηγορίας αδειών παρόχων περιεχομένου εκδηλωθεί έμπρακτο ενδιαφέρον από έναν τουλάχιστον υποψήφιο με την κατάθεση στο ΕΣΡ σχετικής αίτησης που συνοδεύεται από εγγυητική επιστολή, ισόποση με εκείνη που είχε οριστεί για τη συμμετοχή στην προηγούμενη αδειοδοτική διαδικασία. Σε περίπτωση άπρακτης παρέλευσης του παραπάνω χρονικού ορίου, τυχόν εναπομένουσες άδειες αποδεδμεύονται για την προκήρυξη άλλης κατηγορίας αδειών παρόχων περιεχομένου. Η διαδικασία των προηγούμενων δύο παραγράφων τηρείται αναλόγως και στην περίπτωση ματαίωσης του διαγωνισμού, λόγω μηδενικής προσέλευσης υποψηφίων. Τα ανωτέρω ισχύουν αναλόγως και σε περίπτωση οριστικής παύσης της λειτουργίας αδειούχου παρόχου περιεχομένου, για οποιονδήποτε λόγο». Εξ άλλου ο νόμος περιλαμβάνει και ειδικές ρυθμίσεις εν σχέσει με τους λειτουργούντες κατά τον χρόνο ενάρξεως της ισχύος του παρόχους περιεχομένου. Συγκεκριμένα, με το άρθρο 14Α του **N 4339/2015**, το οποίο προσετέθη με το άρθρο 28 παρ. 10 του **N 4496/2017** (Α' 170/8.11.2017), προβλέπονται τα ακόλουθα: «1. Οι λειτουργούντες, κατά την έναρξη της ισχύος του παρόντος νόμου, πάροχοι περιεχομένου που δεν θα συμμετάσχουν παραδεκτώς σε προκηρυχθείσα αδειοδότηση για την εμβέλεια και τον τύπο προγράμματος που αφορά η ενεστώσα λειτουργία τους μπορούν να συνεχίσουν να εκπέμπουν έως τρεις (3) μήνες κατ' ανώτατο όριο μετά τη δημοσίευση

της προκήρυξης. Μετά την παρέλευση της ως άνω προθεσμίας, τερματίζεται η λειτουργία τους με απόφαση του ΕΣΡ που κοινοποιείται για την εφαρμογή της στην ΕΕΤΤ [Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων] και τον αρμόδιο πάροχο δικτύου. 2. Οι λειτουργούντες κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, πάροχοι περιεχομένου που θα συμμετάσχουν ανεπιτυχώς σε προκηρυχθείσα αδειοδότηση για την εμβέλεια και τον τύπο προγράμματος που αφορά η ενεστώσα λειτουργία τους, μπορούν να συνεχίσουν να εκπέμπουν έως τρεις (3) μήνες κατ' ανώτατο όριο από την ανακήρυξη των οριστικών υπερθεματιστών. Μετά την παρέλευση της ως άνω προθεσμίας, τερματίζεται η λειτουργία τους με απόφαση του ΕΣΡ που κοινοποιείται για την εφαρμογή της στην ΕΕΤΤ και τον αρμόδιο πάροχο δικτύου. 3. Οι λειτουργούντες κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου πάροχοι περιεχομένου που θα ανακηρυχθούν οριστικοί υπερθεματιστές σε προκηρυχθείσα αδειοδότηση για την εμβέλεια και τον τύπο προγράμματος που αφορά η ενεστώσα λειτουργία τους, συνεχίζουν την εκπομπή τους μέχρι την έναρξη της λειτουργίας τους ως αδειούχοι πάροχοι περιεχομένου σύμφωνα με τις προβλέψεις του παρόντος νόμου. 4. Απαγορεύεται η εκτός αδειοδοτικής διαδικασίας μεταβολή της φυσιογνωμίας προγράμματος και εμβέλειας εκπομπής των λειτουργούντων, κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, παρόχων περιεχομένου».

10. Επειδή, κατ' επίκληση της προπαρατεθείσης διατάξεως του άρθρου 2 παρ. 4 του **N 4339/2015** εκδόθηκαν οι αποφάσεις 1830/7.7.2017 του Υπουργού Ψηφιακής Πολιτικής, Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης (Β' 2337/10.7.2017), με την οποία καθορίσθηκε σε επτά [7] ο αριθμός των δημοπρατούμενων αδειών παρόχων περιεχομένου επίγειας ψηφιακής τηλεοπτικής ευρυεκπομπής ελεύθερης λήψης εθνικής εμβέλειας ενημερωτικού προγράμματος γενικού περιεχομένου, και 2178/28.7.2017 των Υπουργών Οικονομικών και Ψηφιακής Πολιτικής, Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης (Β' 2684/31.7.2017), με την οποία καθορίσθηκε στο ποσό των τριάντα πέντε εκατομμυρίων [35.000.000] ευρώ η τιμή εκκίνησης για κάθε μία από τις εν λόγω άδειες. Ακολούθως, κατ' επίκληση, μεταξύ άλλων, των άρθρων 1 έως και 15 του **N 4339/2015** και των δύο ως άνω 1830/2017 και 2178/2017 υπουργικών αποφάσεων εκδόθηκε η υπ' αριθμ. 1/24.11.2017 προκήρυξη του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης (Β' 4123/27.11.2017), με αντικείμενο, κατά τα αναφερόμενα στην παράγραφο 1.1 αυτής, τον ακριβή καθορισμό της διαδικασίας για την χορήγηση επτά αδειών παρόχων περιεχομένου επίγειας ψηφιακής τηλεοπτικής ευρυεκπομπής ελεύθερης λήψης εθνικής εμβέλειας ενημερωτικού προγράμματος γενικού περιεχομένου «βάσει των αρχών της ισότητας και της αντικειμενικότητας και με κανόνες που διασφαλίζουν τη νομιμότητα, τη διαφάνεια, την πολυφωνία και την ποιότητα στον χώρο των μέσων μαζικής ενημέρωσης». Η εν λόγω προκήρυξη αποτελείται δε από εννέα κεφάλαια (1. Εισαγωγή. 2. Κανόνες διεξαγωγής της διαγωνιστικής διαδικασίας. 3. Υποβολή φακέλου συμμετοχής. 4. Δικαιολογητικά συμμετοχής. 5. Προεπιλογή των υποψηφίων. 6. Διαδικασία ανακήρυξης προσωρινών υπερθεματιστών επί υπάρξεως πλειόνων των επτά προεπιλεγέντων. 7. Χορήγηση αδειών και καταβολή του τιμήματος. 8. Ενστάσεις και δικαστική προστασία υποψηφίων. 9. Όροι χορήγησης αδειών και λόγοι ανάκλησης) και τρία παραρτήματα.

11. Επειδή, εξ άλλου ο νομοθέτης (τυπικός και κανονιστικός) έλαβε ειδική πρόνοια για την επίλυση των διαφορών που ανακύπτουν κατά την διαδικασία αδειοδότησης των παρόχων περιεχομένου. [...]

12. Επειδή, κατά τα εκτιθέμενα στις προηγούμενες σκέψεις, με τα αλληλοδιαδόχως ισχύσαντα νομοθετήματα για την ραδιοτηλεόραση ορίσθηκε πανίως ότι για την ίδρυση και λειτουργία τηλεοπτικού σταθμού απαιτείται προηγούμενη διοικητική άδεια, η οποία χορηγείται εφ' όσον πληρούνται οι προϋποθέσεις που τάσσει εκάστοτε ο νόμος (άρθρα 4 Ν 1866/1989, 2 Ν 2328/1995, 6 και 7 **N 3592/2007** για την εκπομπή αναλογικού τηλεοπτικού σήματος ελεύθερης λήψεως και 13 **N**

3592/2007 για τους τηλεοπτικούς σταθμούς – παρόχους περιεχομένου επίγειας ψηφιακής τηλεοπτικής ευρυεκπομπής). Ορίστηκε, περαιτέρω, ότι οι τηλεοπτικοί σταθμοί, οι οποίοι είχαν λάβει άδεια ίδρυσης, εγκατάστασης και λειτουργίας καθώς και ειδική άδεια τεχνικής δικτύωσης προκειμένου να αποκτήσουν εθνική εμβέλεια, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 4 του Ν 1866/1989, εξακολουθούν «να λειτουργούν νομίμως» έως την έκδοση απόφασης για την χορήγηση άδειας παροχής περιεχομένου επίγειας ψηφιακής τηλεοπτικής ευρυεκπομπής, υπό τον όρο ότι θα λάβουν μέρος στην οικεία διαγωνιστική διαδικασία που θα διενεργείτο, και όχι, πάντως, πέραν της 31.12.2015 (άρθρο 5 παρ. 7 περ α' **N 3592/2007** σε συνδυασμό με τα άρθρα 8 παρ. 1 Ν 4038/2012, 18 Ν 4208/2013, έκτο παρ. 3α Ν 4279/2014 και 86 Ν 4313/2014). Ο νόμος, εξ άλλου, προέβλεπε την διάκριση των τηλεοπτικών σταθμών σε «ενημερωτικούς» και «μη ενημερωτικούς» και επέβαλε την υποχρέωση επιλογής του τύπου του εκπεμπόμενου προγράμματος και υποβολής σχετικής δεσμευτικής δήλωσης εντός ορισμένης προθεσμίας (άρθρο 5 παρ. 5 και 13 **N 3592/2007**), εν συνεχεία δε (άρθρο έκτο παρ. 3β Ν 4279/2014) επέτρεψε την μεταβολή άπαξ του χαρακτήρα του προγράμματος των «νομίμως λειτουργούντων», υπό την κατά τα ανωτέρω έννοια, ενημερωτικών τηλεοπτικών σταθμών σε μη ενημερωτικό, δυνατότητα η οποία καταργήθηκε από τις 19.5.2017 με το άρθρο 55 παρ. 5 του Ν 4472/2017. Τέλος, ο **N 4339/2015**, όπως τροποποιήθηκε, όρισε στο άρθρο 2 παρ. 4 και 6 ότι για την αδειοδότηση των τηλεοπτικών σταθμών («παρόχων περιεχομένου επίγειας ψηφιακής τηλεοπτικής ευρυεκπομπής») ελεύθερης λήψης διενεργείται δημοπρασία κατόπιν σχετικής προκηρύξεως του ΕΣΡ καθώς και ότι οι προκηρύξεις μπορούν να εκδίδονται ξεχωριστά ανά κατηγορία (εμβέλειας – εθνικής ή περιφερειακής – και τύπου προγράμματος – ενημερωτικού γενικού περιεχομένου ή μη ενημερωτικού περιεχομένου –) αδειών. Σε συνδυασμό με τις διατάξεις αυτές, με τις οποίες εκδηλώθηκε διαχρονικώς η πρόθεση του νομοθέτη να ασκήσει τον επιβαλλόμενο από το Σύνταγμα άμεσο έλεγχο του Κράτους στην τηλεόραση, πρέπει να ερμηνευθούν και οι διατάξεις του άρθρου 14Α παρ. 1 - 3 του **N 4339/2015** (το οποίο προσετέθη με το άρθρο 28 παρ. 10 Ν 4496/2017), οι οποίες αναφέρονται στους λειτουργούντες κατά την έναρξη της ισχύος του νόμου τούτου (**N 4339/2015**) παρόχους περιεχομένου και εξαρτούν την συνέχιση της λειτουργίας τους από την (παραδεκτή κατ' αρχάς – παρ. 1 – και τελικώς επιτυχή – παρ. 2 και 3 –) συμμετοχή τους σε προκηρυχθείσα διαγωνιστική διαδικασία αδειοδότησης «για την εμβέλεια και τον τύπο προγράμματος που αφορά η ενεστώσα λειτουργία τους». Συγκεκριμένα, σύμφωνα και με την συνταγματική αρχή του κράτους δικαίου που επιβάλλει την διαφύλαξη του κύρους του νόμου (βλ. **ΣτΕ ΟΛ 3500/2009**, 3921/2010), ως «τύπος προγράμματος που αφορά η ενεστώσα λειτουργία» τηλεοπτικού σταθμού, κατά τις ανωτέρω διατάξεις, νοείται ο δηλωθείς κατά την προβλεπόμενη από τον νόμο διαδικασία τύπος του προγράμματος, ο οποίος και προσδιορίζει τον χαρακτήρα του σταθμού ως ενημερωτικού ή μη (με τις περαιτέρω ειδικότερες διακρίσεις των μη ενημερωτικών σταθμών ανάλογα με το είδος στόχευσης κ.λπ.), και όχι ο τύπος προγράμματος, ο οποίος έχει τυχόν δημιουργηθεί αυθαιρέτως, με την μεταβολή της φυσιογνωμίας του δηλωθέντος προγράμματος του σταθμού, κατά παράβαση των κειμένων διατάξεων (βλ. και τις αποφάσεις **ΣτΕ 1047/2018**, **2916/2017**, με τις οποίες κρίθηκε νόμιμη η επιβολή διοικητικών κυρώσεων σε τηλεοπτικούς σταθμούς για μη νόμιμη μετατροπή του προγράμματός τους από ενημερωτικό, όπως είχε δηλωθεί κατά την προβλεπόμενη διαδικασία, σε μη ενημερωτικό). Η αντίθετη ερμηνευτική εκδοχή δεν ευρίσκει έρεισμα ούτε στις προπαρασκευαστικές εργασίες του ως άνω άρθρου 14Α, από τις οποίες ουδόλως προκύπτει ότι ο νομοθέτης σκοπούσε στην προστασία de facto δημιουργηθεισών καταστάσεων –και τούτο ανεξαρτήτως της συνταγματικότητας μιας διάταξης νόμου με τέτοιο περιεχόμενο– ούτε στην παράγραφο 4 του ίδιου άρθρου 14Α, με την οποία απαγορεύεται η εκτός αδειοδοτικής διαδικασίας μεταβολή της φυσιογνωμίας του προγράμματος (και της εμβέλειας εκπομπής) των ανωτέρω παρόχων περιεχομένου. Περαιτέρω δε, στην περίπτωση μη συμμετοχής ή απαράδεκτης ή ανεπιτυχούς συμμετοχής τηλεοπτικού σταθμού σε

προκηρυχθείσα διαδικασία αδειοδότησης «για την εμβέλεια και τον τύπο προγράμματος που αφορά η ενεστώσα λειτουργία του», σύμφωνα με τα προεκτεθέντα, επιβάλλεται, κατά δεσμία αρμοδιότητα, ο τερματισμός της λειτουργίας του μετά την τήρηση της προβλεπόμενης διαδικασίας, χωρίς, όπως προκύπτει από την αδιάσπικτη διατύπωση των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 14Α, να καταλείπεται στάδιο εκτιμήσεως των κατ' ιδίαν περιστάσεων από την Αρχή. Εξ άλλου, δοθέντος ότι η τηλεοπτική εκπομπή τελεί, κατά τα οριζόμενα στην ειδική διάταξη του άρθρου 15 παρ. 2 του Συντάγματος, υπό τον άμεσο έλεγχο του Κράτους προκειμένου να εξυπηρετηθούν οι επιδιωκόμενοι με την διάταξη αυτή σκοποί (εξασφάλιση ποιοτικής στάθμης των προγραμμάτων, πολιτιστική ανάπτυξη της Χώρας κ.λπ.), δύναται δε να συνίσταται ο έλεγχος αυτός στην υπαγωγή της τηλεοπτικής εκπομπής σε καθεστώς προηγούμενης άδειας, χορηγούμενης εφ' όσον πληρούνται οι, τασσόμενοι κατά ισότιμο, αντικειμενικό και αμερόληπτο τρόπο, σχετικοί όροι και προϋποθέσεις, δεν αντίκειται στην ως άνω συνταγματική διάταξη (με την οποία δεν κατοχυρώνεται, κατά τα προλεχθέντα –σκέψη 6–, ατομικό δικαίωμα ιδρύσεως και λειτουργίας τηλεοπτικού σταθμού) ή στις αρχές της αναλογικότητας και του κράτους δικαίου νόμος που επιβάλλει τον, κατά δεσμία αρμοδιότητα, τερματισμό της λειτουργίας των τηλεοπτικών σταθμών που δεν πληρούν ή δεν πληρούν πλέον τις προβλεπόμενες προϋποθέσεις λειτουργίας (πρβλ. ΣΤΕ 3840/1997 Ολ). Κατά την γνώμη, όμως, της Συμβούλου Ρ. Γιαννουλάτου, με την οποία συντάχθηκε και η Πάρεδρος Αικ. Ρωξάνα, η ως άνω δοθείσα ερμηνεία των κρισίμων ειδικών διατάξεων του άρθρου 14Α του **N 4339/2015** ουδόλως αποκλείει πάντως να ληφθούν υπ' όψιν από το αρμόδιο για την εφαρμογή τους ΕΣΡ οι ιδιαίτερες συνθήκες υπό τις οποίες επί σειρά ετών λειτουργούν στην Χώρα οι τηλεοπτικοί σταθμοί, κατόπιν δε και της συνολικής εκτιμήσεως των συνθηκών αυτών, σε συνδυασμό με το προϊσχύσαν νομοθετικό καθεστώς το οποίο δεν απέληξε στην νόμιμη αδειοδότηση αυτών, να κριθεί αν πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου αυτού για την επιβολή του τερματισμού της λειτουργίας τους ή αν συντρέχει περίπτωση εξαιρέσεως συγκεκριμένων σταθμών από την επιβολή του ως άνω μέτρου.

13. Επειδή, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, με την από 18.10.2007 δήλωση του νομίμου εκπροσώπου της η αιτούσα εταιρεία εγνώρισε στο ΕΣΡ, εν όψει των προβλεπόμενων στην προπαρατεθείσα (σκέψη 8) διάταξη της παραγράφου 13 του άρθρου 5 του **N 3592/2007**, ότι το πρόγραμμα του σταθμού της ..., για τον οποίο, σύμφωνα με τα προεκτεθέντα (σκέψη 7), είχε λάβει άδεια ίδρυσης καθώς και ειδική άδεια τεχνικής δικτύωσης προκειμένου να αποκτήσει εθνική εμβέλεια, κατά το άρθρο 4 Ν 1866/1989, και ο οποίος λειτουργούσε κατά την έναρξη ισχύος του **N 4339/2015**, είναι ενημερωτικού χαρακτήρα γενικού περιεχομένου. Η αιτούσα δεν έλαβε μέρος στην προκηρυχθείσα, κατά τα αναφερόμενα στην σκέψη 10, και διενεργηθείσα στις 11.1.2018, διαγωνιστική διαδικασία για την χορήγηση αδειών παρόχων περιεχομένου επίγειας ψηφιακής τηλεοπτικής ευρυεκπομπής ελεύθερης λήψης εθνικής εμβέλειας ενημερωτικού προγράμματος γενικού περιεχομένου. Η εν λόγω εταιρεία άσκησε στην συνέχεια αίτηση ακυρώσεως (αριθμός κατάθεσης ΣτΕ .../25.1.2018), με την οποία, όμως, όπως διευκρινίσθηκε στο δικόγραφο της ανωτέρω αιτήσεως, δεν εστρέφετο κατά της ανωτέρω Προκήρυξης 1/2017 του ΕΣΡ (κατά της οποίας, άλλωστε δεν είχε ασκηθεί από την αιτούσα η κατά τα άρθρα 13 παρ. 7 **N 4339/2015** και 360 παρ. 1 Ν 4412/2016 προδικαστική προσφυγή), αλλά ζητούσε την ακύρωση, ως μη νομίμων, α) της «συναγομένης», κατά τους ισχυρισμούς της αιτούσης, από την έκδοση της προκήρυξης, μονομερούς πράξης του ΕΣΡ, με την οποία αποφασίσθηκε η εφαρμογή του **N 4339/2015** και των προμνησθεισών υπουργικών αποφάσεων περί του αριθμού των δημοπρατούμενων αδειών και της τιμής εκκίνησης της δημοπρασίας «και με βάση την οποία προκηρύχθηκε, στη συνέχεια, η διενέργεια διαγωνιστικής διαδικασίας για τη χορήγηση των παραπάνω αδειών, κατ' εφαρμογή των παραπάνω διατάξεων», και β) της, κατά τα προβαλλόμενα, «συναγομένης από την έκδοση της [ανωτέρω] Προκήρυξης ..., παράλειψης οφειλόμενης νόμιμης ενέργειας του ΕΣΡ να κρίνει ότι δεν πρέπει να προβεί σε διενέργεια διαγωνιστικής διαδικασίας για τη χορήγηση των παραπάνω

αδειών, κατ' εφαρμογή των προαναφερθεισών [νομοθετικών και κανονιστικών] διατάξεων, λόγω της ασυμβατότητας των διατάξεων αυτών προς υπερνομοθετικούς κανόνες και αρχές του ενωσιακού και του εθνικού δικαίου». Με την εκδοθείσα στις 26.2.2018 απόφαση 60/2018 της Επιτροπής Αναστολών του Συμβουλίου της Επικρατείας απερρίφθη, λόγω του προδήλως απαραδέκτου της ως άνω αιτήσεως ακυρώσεως, ως στρεφόμενης κατ' ανυπότακτων πράξεων, η από 8.2.2018 συναφής αίτηση αναστολής με την οποία η αιτούσα είχε ζητήσει να διαταχθεί, ως κατάλληλο μέτρο για την προστασία των συμφερόντων της, η αποχή του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης από την έκδοση απόφασης περί τερματισμού της λειτουργίας του σταθμού της, κατά το άρθρο 14Α παρ. 1 του [N 4339/2015](#), λόγω της μη συμμετοχής της στην προκηρυχθείσα διαδικασία αδειοδότησης, ακολούθως δε υπεβλήθη παραίτηση και από την ασκηθείσα, κατά τα προαναφερθέντα, αίτηση ακυρώσεως (Πρακτικό Παραίτησης .../4.5.2018). Εν τω μεταξύ, κατά την συνεδρίαση της Αρχής στις 5.3.2018, στην οποία εξετάστηκε το ζήτημα της εφαρμογής της παραπάνω διάταξης στην περίπτωση του τηλεοπτικού σταθμού ... λόγω της παρόδου τριμήνου από την δημοσίευση της προκήρυξης 1/2017 του ΕΣΡ, ο παραστάς εκπρόσωπος της αιτούσης εταιρείας υποστήριξε ότι η προκηρυχθείσα αδειοδότηση δεν αφορά την «ενεστώσα λειτουργία» του σταθμού της, προεχόντως διότι από τον Σεπτέμβριο 2016 μεταδίδει πρόγραμμα μη ενημερωτικού (ψυχαγωγικού) χαρακτήρα, και ότι, ως εκ τούτου, δεν συνέτρεχε περίπτωση τερματισμού της λειτουργίας του κατά τα προβλεπόμενα στην ως άνω διάταξη, η οποία καταλαμβάνει τους τηλεοπτικούς σταθμούς που δεν έλαβαν μέρος σε προκηρυχθείσα διαδικασία αδειοδότησης για την εμβέλεια και τον τύπο προγράμματος που αφορά η «ενεστώσα λειτουργία» τους. Τους ισχυρισμούς αυτούς ανέπτυξε η αιτούσα με το από 12.3.2018 υπόμνημα, ενώ την επομένη κατέθεσε στο Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης το από 12.3.2018 «έντυπο γνωστοποίησης», με το οποίο «επιβεβαίωσε» την αλλαγή της φυσιογνωμίας του προγράμματος του σταθμού της σε μη ενημερωτικό από το έτος 2016 καθώς και αίτηση με την ίδια ημερομηνία, με την οποία ζήτησε την «διόρθωση» των σχετικών εγγραφών στην ιστοσελίδα της Αρχής προκειμένου να καταγραφεί ο τηλεοπτικός σταθμός της ως μη ενημερωτικός σταθμός εθνικής εμβέλειας (αριθμ. πρωτοκόλλου ΕΣΡ .../13.3.2018 και .../13.3.2018, αντιστοίχως). Με την προσβαλλόμενη .../13.3.2018 απόφαση της Αρχής έγινε αντιθέτως, κατά πλειοψηφία, δεκτό ότι, κατά νόμο (άρθρο 28 N 4496/2017 με την παράγραφο 10 του οποίου προσετέθη άρθρο 14Α στον [N 4339/2015](#)), ως «ενεστώσα λειτουργία» νοείται ο χαρακτήρας του προγράμματος (ως ενημερωτικού ή μη ενημερωτικού) στον οποίο αφορούσε η «έννομη» λειτουργία εκάστου σταθμού και όχι εκείνος (ο χαρακτήρας) που τυχόν προέκυψε αυθαιρέτως και χωρίς τήρηση οποιασδήποτε διαδικασίας. «Υπό την τελευταία αυτή εκδοχή [ότι ο νόμος αναφέρεται στον χαρακτήρα του προγράμματος, που προέκυψε αυθαιρέτως]», όπως επί λέξει αναγράφεται στην ένδικη πράξη της Ανεξάρτητης Αρχής, «θα έπρεπε να υποτεθεί ότι ο νομοθέτης, με το άρθρο 28 παρ. 10 του N 4496/2017 (που άρχισε να ισχύει την 8.11.2017), θέλησε να επιτρέψει στους τηλεοπτικούς σταθμούς, και μάλιστα σιωπηρώς, όχι απλώς να "μεταβάλουν άπαξ τον χαρακτήρα του προγράμματός τους", όπως προβλεπόταν με την προϊσχύσασα (και ρητώς καταργηθείσα [με το άρθρο 55 παρ. 5 του N 4472/2017] έξι μήνες νωρίτερα) διάταξη [του άρθρου έκτου παρ. 3β] του N 4279/2014, αλλά να μεταβάλλουν ελευθέρως τον χαρακτήρα του προγράμματός τους, και δη ατύπως, ήτοι χωρίς τήρηση οποιασδήποτε διαδικασίας. Δηλαδή, θα έπρεπε να αποδοθεί στη βούληση του νομοθέτη η πρόθεση να καταργήσει, και δη σιωπηρώς, κατά την 8.11.2017, την καταργητική διάταξη που είχε θεσπίσει λίγους μήνες νωρίτερα (την 19.5.2017) και όχι απλώς να επαναφέρει (σιωπηρώς) σε ισχύ την προηγούμενη ρύθμιση, αλλά και να την υπερβεί κατά τα προεκτεθέντα (επιτρέποντας την ελεύθερη μεταβολή φυσιογνωμίας των σταθμών). Στην προκειμένη περίπτωση ο τηλεοπτικός σταθμός "...» λειτούργησε επί πολλά έτη με βάση σχετικές διοικητικές πράξεις ως ενημερωτικός εθνικής εμβέλειας, δεν έλαβε δε μέρος στην διαδικασία αδειοδότησης τηλεοπτικών σταθμών εθνικής εμβέλειας ενημερωτικού χαρακτήρα, που άρχισε με την προκήρυξη 1/2017 του ΕΣΡ

(δημοσιευθείσα την 27.11.2017). Ο σταθμός αυτός, παρά το γεγονός ότι από του Σεπτεμβρίου 2016 διέκοψε την μετάδοση ειδήσεων και ενημερωτικών προγραμμάτων, δεν είχε υποβάλει δήλωση αλλαγής φυσιογνωμίας του προγράμματός του και επομένως εξακολουθεί να υφίσταται ως «σταθμός εθνικής εμβέλειας ενημερωτικού χαρακτήρα». Έγινε δε, κατόπιν τούτων, δεκτό από το Εθνικό Συμβούλιο Ραδιοτηλεόρασης ότι ο τηλεοπτικός σταθμός ... της αιτούσης εταιρείας «εμπήπτει στην ρύθμιση του άρθρου 28 παρ. 10 του Ν 4496/2017 και πρέπει να αναγνωρισθεί τούτο και να αποφασισθεί ο τερματισμός της λειτουργίας του». Υπό τα δεδομένα αυτά, σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στην προηγούμενη σκέψη, με νόμιμη και επαρκή αιτιολογία διατάχθηκε με την προσβαλλόμενη πράξη ο τερματισμός της λειτουργίας του ως άνω τηλεοπτικού σταθμού, η οποία, άλλωστε, κατά τα προεκτεθέντα (σκέψη 7), δεν εύρισκε έρεισμα σε σχετική διοικητική πράξη ή σε διάταξη νόμου μετά τις 31.12.2015. Είναι, ως εκ τούτου, απορριπτέα τα περί του αντιθέτου προβαλλόμενα. Η Σύμβουλος Ρ. Γιαννουλάτου, με την οποία συντάχθηκε και η Πάρεδρος Αικ. Ρωξάνα, αναφερομένη στην διατυπωθείσα στην προηγούμενη σκέψη άποψη περί της εννοίας του άρθρου 14Α του Ν 4339/2015, υποστήριξε ότι αντιθέτως η προσβαλλόμενη απόφαση δεν είναι νόμιμη. Και τούτο διότι, κατά την μειοψηφήσασα αυτή γνώμη, για την πληρότητα της αιτιολογίας της σχετικής πράξεώς του το αρμόδιο ΕΣΡ ήταν υποχρεωμένο στην συγκεκριμένη περίπτωση να λάβει υπ' όψιν του και να συνεκτιμήσει τα εξής ιδιαίτερα χαρακτηριστικά: Ο τηλεοπτικός σταθμός τον οποίον εκμεταλλεύεται η αιτούσα εταιρεία λειτουργεί επί 25 και πλέον έτη και, μάλιστα, υπό το προϊσχύσαν νομοθετικό καθεστώς δεν είχε, πάντως, λάβει άδεια ως ενημερωτικός σταθμός εθνικής εμβελείας, η δε κατατεθείσα στο ΕΣΡ υπεύθυνη δήλωση της αιτούσης, με ημερομηνία 18.10.2007, με την οποία προσδιορίσθηκε το πρόγραμμα του σταθμού "...» ως ενημερωτικό γενικού περιεχομένου, είχε υποβληθεί υπό την ισχύ του άρθρου 5 παρ. 13 του Ν 3592/2007, σε χρόνο κατά τον οποίο το πρόγραμμα του σταθμού είχε πράγματι ενημερωτικό περιεχόμενο. Και ναι μεν με τις διατάξεις της παραγράφου 3β του άρθρου έκτου του Ν 4279/2014 είχε δοθεί η δυνατότης στους λειτουργούντες ενημερωτικούς τηλεοπτικούς σταθμούς να μεταβάλουν άπαξ τον χαρακτήρα τους σε μη ενημερωτικό, διά της υποβολής στο ΕΣΡ σχετικής υπευθύνου δηλώσεως, την οποία η αιτούσα εταιρεία δεν υπέβαλε, όμως οι διατάξεις αυτές, με τις οποίες είχε επίσης ορισθεί ότι η τήρηση του δηλωθέντος νέου μη ενημερωτικού προγράμματος ήταν υποχρεωτική για τους σταθμούς αυτούς, πάντως, είχαν καταργηθεί με το άρθρο 55 παρ. 5 του Ν 4472/2017 (Α' 74/19.05.2017) έξι μήνες προ της θέσεως σε ισχύ των διατάξεων της παραγράφου 10 του άρθρου 28 του Ν 4496/2017 (Α' 170/8.11.2017), με την οποία προσετέθη στον Ν 4339/2015 το εφαρμοσθέν εν προκειμένω άρθρο 14Α. Εξ άλλου, το .../13.03.2018 έγγραφο της αιτούσης, το οποίο υπεβλήθη στο ΕΣΡ στο πλαίσιο της διαδικασίας εκδόσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως και με το οποίο ζητήθηκε η καταχώριση του προγράμματος του σταθμού ως μη ενημερωτικού, ναι μεν υπεβλήθη υπό το ισχύον νομοθετικό καθεστώς των διατάξεων του άρθρου 14Α παρ. 4 του Ν 4339/2015, το οποίο επιτρέπει την αλλαγή της φυσιογνωμίας των σταθμών αποκλειστικώς στο πλαίσιο διαγωνιστικής διαδικασίας, όμως με αυτό, εν πάση περιπτώσει, είχε διευκρινισθεί η αληθής βούληση της αιτούσης για την φυσιογνωμία του τηλεοπτικού της σταθμού και, συνεπώς, ο χαρακτήρας του προγράμματός του είχε γνωστοποιηθεί στο αρμόδιο ΕΣΡ Τα ανωτέρω, τα οποία συντρέχουν σωρευτικώς, σε συνδυασμό με το γεγονός ότι δεν έχει ακόμη προκηρυχθεί διαγωνισμός για την χορήγηση αδειών των μη ενημερωτικών τηλεοπτικών σταθμών, επέβαλαν στο ΕΣΡ να εξετάσει αν συνέτρεχε περίπτωση εξαιρέσεως του συγκεκριμένου σταθμού από την επιβολή του θεσπιζομένου με το άρθρο αυτό μέτρου, λαμβάνοντας υπ' όψιν και αξιολογώντας την διαμορφωθείσα υπό τις προπαρατεθείσες συνθήκες λειτουργία του. Δεν αρκούσε δε η απλή αναφορά σε δεσμία εξουσία του οργάνου αυτού, εν όψει της βαρύτητος του επιβληθέντος μέτρου και του γεγονότος ότι το ζήτημα άπτεται του συνταγματικώς κατοχυρωμένου δικαιώματος της πολυφωνικής ενημερώσεως. Εννοείται, βεβαίως, κατά την γνώμη αυτήν, ότι αν εκρίνετο ότι συνέτρεχε περίπτωση εξαιρέσεως από την εφαρμογή

του άρθρου 14Α παρ. 1 του **N 4339/2015**, του τηλεοπτικού σταθμού "...", αυτός θα υφίστατο μόνον ως μη ενημερωτικός σταθμός δυνάμενος να συμμετάσχει αποκλειστικώς στον προκηρυχθέντο σχετικό διαγωνισμό για χορήγηση της νομίμου άδειας.

14. Επειδή, προβάλλεται ότι αντίκειται στην αρχή της ισότητας η διάταξη της παραγράφου 1 του άρθρου 14Α του **N 4339/2015**, κατά την οποία οι ήδη λειτουργούντες πάροχοι περιεχομένου επίγειας ψηφιακής τηλεοπτικής ευρυεκπομπής ελεύθερης λήψης, οι οποίοι είτε δεν θα λάβουν μέρος είτε δεν θα συμμετάσχουν παραδεκτώς σε προκηρυχθείσα διαγωνιστική διαδικασία αδειοδότησης για την εμβέλεια και τον τύπο προγράμματος που αφορά η ενεστώσα λειτουργία τους, μπορούν να συνεχίσουν να εκπέμπουν επί τρεις κατ' ανώτατο όριο μήνες από την δημοσίευση της σχετικής προκήρυξης. Και τούτο διότι, όπως προβάλλεται, με την διάταξη αυτή εισάγεται δυσμενής διάκριση εις βάρος εκείνων των παρόχων περιεχομένου, οι οποίοι, όπως η αιτούσα, δεν συμμετέχουν σε προκηρυχθείσα κατά τα ανωτέρω διαγωνιστική διαδικασία αδειοδότησης και συνεπώς τερματίζεται υποχρεωτικώς η λειτουργία των τηλεοπτικών σταθμών τους μετά την πάροδο τριμήνου από την δημοσίευση της προκήρυξης, έναντι εκείνων των παρόχων περιεχομένου, οι οποίοι, αν και έχουν υποβάλει αίτηση χορήγησης άδειας χωρίς να συντρέχουν οι κατά τον νόμο και την προκήρυξη προϋποθέσεις παραδεκτού, μπορούν εκ των πραγμάτων να συνεχίσουν να εκπέμπουν για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα στην περίπτωση που η συμμετοχή τους στην διαδικασία ήθελε κριθεί ως απαράδεκτη με πράξη της Αρχής εκδιδομένη μετά την πάροδο του τριμήνου από την δημοσίευση της προκήρυξης. Δυσμενής διάκριση εις βάρος των ιδίων παρόχων εισάγεται επίσης, κατά τα περαιτέρω προβαλλόμενα, υπέρ εκείνων των παρόχων περιεχομένου, οι οποίοι συμμετέχουν παραδεκτώς μεν αλλά τελικώς ανεπιτυχώς σε διαδικασία αδειοδότησης, κατά τα προεκτεθέντα, για τους οποίους προβλέπεται στην παράγραφο 2 του ίδιου άρθρου 14Α ότι μπορούν να συνεχίσουν να εκπέμπουν επί τρίμηνο κατ' ανώτατο όριο από την ανακήρυξη των οριστικών υπερθεματιστών. Οι λόγοι αυτοί ακυρώσεως είναι απορριπτικοί ως αβάσιμοι διότι, από την άποψη που ενδιαφέρει εν προκειμένω, ήτοι εν σχέσει με προκηρυχθείσα διαγωνιστική διαδικασία για την εμβέλεια και τον τύπο προγράμματος που αφορά η ενεστώσα λειτουργία τους, οι παραπάνω τρεις κατηγορίες παρόχων περιεχομένου (ήτοι όσοι δεν θα λάβουν μέρος, δεν θα συμμετάσχουν παραδεκτώς ή δεν θα συμμετάσχουν επιτυχώς στην διαγωνιστική διαδικασία) δεν τελούν υπό τις αυτές συνθήκες, η διαφορά δε της αφετηρίας του τριμήνου επιτρεπτής συνεχίσεως λειτουργίας για τις εν λόγω τρεις κατηγορίες τηλεοπτικών σταθμών δικαιολογείται από το γεγονός ότι η κρίση για το απαράδεκτο ή, αντιστοίχως, το ανεπιτυχές της συμμετοχής τους στην διαγωνιστική διαδικασία προκύπτει σε άδηλο, διαφορετικό και, πάντως, μεταγενέστερο της προκηρύξεως χρονικό σημείο.

15. Επειδή, η κυρωθείσα με το άρθρο πρώτο του ΝΔ/τος 53/1974 (Α' 256) Ευρωπαϊκή Σύμβαση της Ρώμης της 4ης Νοεμβρίου 1950 «διά την προάσπισιν των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών» (ΕΣΔΑ) ορίζει στο άρθρο 10 τα εξής: «1. Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα εις την ελευθερίαν εκφράσεως. Το δικαίωμα τούτο περιλαμβάνει την ελευθερίαν γνώμης ως και την ελευθερίαν λήψεως ή μεταδόσεως πληροφοριών ή ιδεών, άνευ επεμβάσεως δημοσίων αρχών και ασχέτως συνόρων. Το παρόν άρθρον δεν κωλύει τα Κράτη από του να υποβάλωσι τας επιχειρήσεις ραδιοφωνίας, κινηματογράφου ή τηλεοράσεως εις κανονισμούς εκδόσεως αδειών λειτουργίας.

2. Η άσκησης των ελευθεριών τούτων, συνεπαγομένων καθήκοντα και ευθύνas, δύναται να υπαχθή εις ωρισμένας διατυπώσεις, όρους, περιορισμούς ή κυρώσεις, προβλεπομένους υπό του νόμου και αποτελούντας αναγκαία μέτρα εν δημοκρατική κοινωνία διά την εθνικήν ασφάλειαν, την εδαφικήν ακεραιότητα ή δημοσίαν ασφάλειαν, την προάσπισιν της τάξεως και πρόληψιν του εγκλήματος, την προστασίαν της υγείας ή της ηθικής, την προστασίαν της υπολήψεως ή των δικαιωμάτων των τρίτων, την παρεμπόδισιν της κοινολογήσεως εμπιστευτικών πληροφοριών ή την

διασφάλισιν του κύρους και αμεροληψίας της δικαστικής εξουσίας». Περαιτέρω, στο άρθρο 14 της ανωτέρω διεθνούς συμβάσεως προβλέπονται τα ακόλουθα: «Η χρήση των αναγνωριζομένων εν τη παρούση Συμβάσει δικαιωμάτων και ελευθεριών δέον να εξασφαλισθή ασχέτως διακρίσεως φύλου, φυλής, χρώματος, γλώσσης, θρησκείας, πολιτικών ή άλλων πεποιθήσεων, εθνικής ή κοινωνικής προελεύσεως, συμμετοχής εις εθνικήν μειονότητα, περιουσίας, γεννήσεως ή άλλης καταστάσεως». Το δε άρθρο 1 του, επίσης κυρωθέντος με το άρθρο πρώτο του ΝΔ/τος 53/1974, Πρώτου Προσθέτου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ διαλαμβάνει στην μεν πρώτη παράγραφο τα εξής: «Παν φυσικόν ή νομικόν πρόσωπον δικαιούται σεβασμού της περιουσίας του. Ουδείς δύναται να στερηθή της ιδιοκτησίας αυτού ειμή διά λόγους δημοσίας ωφελείας και τους προβλεπομένους, υπό του νόμου και τας γενικάς αρχάς του διεθνούς δικαίου όρους», στην δε δεύτερη παράγραφο τα ακόλουθα: «Αι προαναφερόμεναι διατάξεις δεν θίγουσι το δικαίωμα παντός Κράτους όπως θέσει εν ισχύ Νόμους ους ήθελε κρίνει αναγκαίους προς ρύθμισιν της χρήσεως αγαθών συμφώνως προς το δημόσιον συμφέρον ή προς εξασφάλισιν της καταβολής φόρων ή άλλων εισφορών ή προστίμων».

16. Επειδή, η προσβαλλόμενη πράξη εκδόθηκε, σύμφωνα με τα προεκτεθέντα, κατ' εφαρμογήν της παραγράφου 1 του άρθρου 14Α του **N 4339/2015** (το οποίο προσετέθη με το άρθρο 28 παρ. 10 Ν 4496/2017). Με την ρύθμιση αυτή, η οποία αφορά τους λειτουργούντες κατά τον χρόνο ενάρξεως της ισχύος του ανωτέρω νομοθετήματος (**N 4339/2015**) παρόχους περιεχομένου και εξαρτά την συνέχιση των εκπομπών τους από την (παραδεκτή) συμμετοχή τους σε προκηρυχθείσα διαδικασία αδειοδότησης, επ' απειλή τερματισμού της λειτουργίας τους σε αντίθετη περίπτωση, κατά τα εκτιθέμενα στις προηγούμενες σκέψεις, θεσπίζεται θεμιτός κατά την έννοια του άρθρου 10 της ΕΣΔΑ περιορισμός της ελευθερίας εκφράσεως των φορέων των εμπλεκομένων τηλεοπτικών σταθμών. Και τούτο διότι α) ο περιορισμός επιβάλλεται με την ως άνω διάταξη νόμου, η οποία συγκεντρώνει τα απαραίτητα κατά την νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου – ΕΔΔΑ – ποιοτικά χαρακτηριστικά της σαφήνειας, προβλεψιμότητας και προσβασιμότητας (βλ. ΕΔΔΑ, Τμήμα Ευρείας Συνθέσεως, απόφαση της 7.6.2012, *Centro Europa 7 S.r.l. και Di Stefano κατά Ιταλίας*, αριθμός προσφυγής 38433/09, σκέψεις 140 επόμενες), είναι δε άμοιρο επιρροής από την άποψη αυτή το γεγονός ότι η εν λόγω νομοθετική διάταξη δημοσιεύθηκε και τέθηκε σε ισχύ στις 8.11.2017 και η σχετική προκήρυξη δημοπρασίας τηλεοπτικών αδειών δημοσιεύθηκε στις 27.11.2017, αφού προβλεπόταν πάντως εύλογο χρονικό διάστημα για την υποβολή αιτήσεων συμμετοχής στην διαγωνιστική διαδικασία (έως τις 11.1.2018), και β) ο τερματισμός της λειτουργίας των τηλεοπτικών σταθμών, οι οποίοι μετά τις 31.12.2015 εξέπεμπαν κατ' ανοχή των αρμοδίων αρχών χωρίς να διαθέτουν άδεια λειτουργίας ή άλλο νόμιμο έρεισμα και δεν συμμετέχουν σε προκηρυχθείσα διαδικασία αδειοδότησης, αποτελεί κατάλληλο και αναγκαίο μέτρο για την επίτευξη των επιδιωκόμενων με το άρθρο 10 παρ. 2 της ΕΣΔΑ σκοπών σε δημοκρατική κοινωνία και ειδικότερα για την «προάσπισιν της τάξεως» των τηλεπικοινωνιών, της οποίας θεμελιώδη αρχή αποτελεί η «οικονομία της χρήσεως του φάσματος των συχνοτήτων» (βλ. ΕΔΔΑ, Τμήμα Ευρείας Συνθέσεως, απόφαση της 28.3.1990, *Groppera Radio AG κατά Ελβετίας*, σκέψεις 69–70, Σειρά Α αριθμός 173), πολλώ μάλλον στην περίπτωση που, όπως παγίως προβλέπεται στην ελληνική νομοθεσία, απαιτείται διοικητική άδεια για την διενέργεια τηλεοπτικών εκπομπών - ευχέρεια που παρέχεται στον εθνικό νομοθέτη με την τρίτη περίοδο της παραγράφου 1 του άρθρου 10 της ΕΣΔΑ (πρβλ. ΕΔΔΑ, απόφαση επί του παραδεκτού – *décision* - της 31.1.2017, *Mustafa Dibiron κατά Αζερμπαϊτζάν*, αριθμός προσφυγής 4255/07, σκέψεις 31, 32 και 38). Αβασίμως, ως εκ τούτου, προβάλλονται τα αντίθετα. Περαιτέρω, τα οικονομικά συμφέροντα, που συνδέονται με την εκπομπή τηλεοπτικού προγράμματος, συνιστούν, εν όψει των ρυθμίσεων του νόμου 4339/2015, «περιουσία» των οικείων επιχειρήσεων – παρόχων περιεχομένου, κατά την έννοια του προπαρατεθέντος εδαφίου α' της πρώτης παραγράφου του άρθρου 1 του Πρώτου Προσθέτου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ. Ως εκ τούτου, το προβλεπόμενο από

την παρ. 1 του άρθρου 14Α του Ν 4339/2015 (στην οποία στηρίζεται η προσβαλλόμενη πράξη) διοικητικό μέτρο του τερματισμού της λειτουργίας εκείνων εκ των τηλεοπτικών σταθμών, οι οποίοι δεν θα λάβουν μέρος (ή δεν θα συμμετάσχουν παραδεκτώς) σε προκηρυχθείσα διαδικασία αδειοδότησης για την εμβέλεια και τον τύπο προγράμματος που αφορά η ενεστώςα λειτουργία τους, σύμφωνα με τα εκτιθέμενα στις προηγούμενες σκέψεις, αποτελεί επέμβαση σε περιουσιακό αγαθό των παρόχων περιεχομένου. Ειδικότερα, η επέμβαση αυτή συνιστά «ρύθμιση της χρήσεως αγαθών» κατά την έννοια της δεύτερης παραγράφου του άρθρου 1 του ως άνω Προσθέτου Πρωτοκόλλου και όχι «στέρηση ιδιοκτησίας» (εδάφιο β΄ της πρώτης παραγράφου του ίδιου άρθρου), αφού δεν θίγονται τα εμπράγματα ή τυχόν άλλα δικαιώματα των παρόχων περιεχομένου επί των αναγκαιών για την εκπομπή τηλεοπτικού σήματος στοιχείων της περιουσίας τους και δεν κωλύεται η συμμετοχή τους σε άλλη διαγωνιστική διαδικασία με αντικείμενο την αδειοδότηση τηλεοπτικών σταθμών, χωρίς να αποκλείεται, υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 13 παρ. 5 εδ. β΄ του Ν 4339/2015 (σκέψη 9), και η συμμετοχή τους σε διαδικασία αδειοδότησεως σταθμών της εμβέλειας και του τύπου προγράμματος που αφορούσε η διαγωνιστική διαδικασία στην οποία δεν έλαβε μέρος ο πάροχος, εις βάρος του οποίου επισπεύδεται η εφαρμογή του άρθρου 14Α παρ. 1. Η εν λόγω επέμβαση δεν αντίκειται δε στο άρθρο 1 του Πρώτου Προσθέτου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ εφ' όσον α) προβλέπεται σε σαφή, προβλέψιμη και προσβάσιμη, κατά τα προεκτεθέντα, διάταξη νόμου (άρθρο 14Α παρ. 1 Ν 4339/2015), β) εξυπηρετεί θεμιτούς σκοπούς δημοσίου συμφέροντος και συγκεκριμένα την διακοπή της λειτουργίας των τηλεοπτικών σταθμών, οι οποίοι στερούνται αδείας και δεν συμμετέχουν σε προκηρυχθείσα διαδικασία αδειοδότησης, και γ) τηρείται η αρχή της αναλογικότητας εφ' όσον εξασφαλίζεται δίκαιη ισορροπία μεταξύ της προστασίας του γενικού συμφέροντος και των απαιτήσεων για την προστασία της περιουσίας των επιχειρήσεων - παρόχων περιεχομένου, οι οποίες δύνανται να λάβουν μέρος στις διαδικασίες αδειοδότησης τηλεοπτικών σταθμών της εμβέλειας και του τύπου προγράμματος «που αφορά η ενεστώςα λειτουργία τους» ή να αμφισβητήσουν με τα προβλεπόμενα ενδικοφανή και ένδικα βοηθήματα την νομιμότητα των σχετικών προκηρύξεων, διατηρούν δε, σύμφωνα με τα προαναφερθέντα, και το δικαίωμα συμμετοχής στις σχετικές διαγωνιστικές διαδικασίες που πρόκειται να διενεργηθούν (πρβλ. ΣτΕ 782/2007, 1306 – 1309/2012 και 3283/2012 για την «ρύθμιση της χρήσεως αγαθών» κατά την ως άνω διάταξη). Αβασίμως, συνεπώς, προβάλλεται παράβαση του άρθρου 1 του Πρώτου Προσθέτου Πρωτοκόλλου της ΕΣΔΑ, ενώ αορίστως προβάλλεται, περαιτέρω, παράβαση του άρθρου 14 της ίδιας διεθνούς συμβάσεως, είτε η διάταξη αυτή ήθελε εξετασθεί σε συνδυασμό με το άρθρο 10 της ΕΣΔΑ είτε με το άρθρο 1 του ανωτέρω Πρωτοκόλλου. Απορριπτέος είναι, εξ άλλου, και ο λόγος ακυρώσεως, κατά τον οποίο ο τερματισμός της λειτουργίας του σταθμού της αιτούσης διατάχθηκε κατά παράβαση της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, η οποία απορρέει, κατά τα προβαλλόμενα, από τις προμνησθείσες διατάξεις της ΕΣΔΑ και του Πρώτου Προσθέτου Πρωτοκόλλου αυτής. Και τούτο διότι από τις διατάξεις αυτές ουδόλως προκύπτει η υποχρέωση του Κράτους να ανεχθεί την συνέχιση της λειτουργίας των τηλεοπτικών σταθμών, οι οποίοι στερούνται αδείας και δεν συμμετέχουν στην θεσπιζόμενη με τον νόμο διαδικασία αδειοδότησης.

17. Επειδή, απορριπτέος προεχόντως ως αορίστως προβαλλόμενος είναι ο λόγος ακυρώσεως, κατά τον οποίο η προσβαλλόμενη πράξη συνιστά υπέρμετρο και αναπαιολόγητο περιορισμό όλων των ελευθεριών «που θεμελιώνονται στο δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης».

18. Επειδή, κατά τα ήδη κριθέντα (ΣτΕ 530/2003 Ολ, 3813/2010, 667/2011, 4306/2011, 3953/2015, 1172/2016, 2111/2017 κ.ά.), όταν προσβάλλεται διοικητική πράξη που έχει εκδοθεί κατά δεσμία αρμοδιότητα και δεν αμφισβητούνται τα κρίσιμα πραγματικά περιστατικά, τότε, και υπό την προϋπόθεση ότι δεν πρόκειται περί ανυποστάτου πράξεως, παρέλκει ως αλυσιτελής η έρευνα τυπικών λόγων, όπως είναι οι λόγοι περί αναρμοδιότητας, μη νομίμου συγκροτήσεως ή

κακής συνθέσεως του συλλογικού οργάνου (ή της ανεξάρτητης αρχής) που εξέδωσε την πράξη, καθώς και οι λόγοι περί μη τηρήσεως των τύπων που έχουν ταχθεί από τον νόμο για την έκδοσή της. Και τούτο διότι το αρμόδιο όργανο, ακόμη και αν δεν είχε συντελεσθεί η προβαλλόμενη παραβίαση ουσιώδους τύπου της διαδικασίας, θα όφειλε κατά νόμον να εκδώσει την πράξη με το ίδιο ακριβώς περιεχόμενο. Επομένως, αλυσιτελώς προβάλλονται με την κρινόμενη αίτηση τυπικοί λόγοι περί μη νομίμου συγκροτήσεως και συνθέσεως του Εθνικού Συμβουλίου Ραδιοτηλεόρασης καθώς και της Διάσκεψης των Προέδρων της Βουλής, με απόφαση της οποίας συγκροτήθηκε η εκδούσα την προσβαλλόμενη πράξη Αρχή, εφ' όσον, σύμφωνα με τα προεκτεθέντα, ο τερματισμός της λειτουργίας του τηλεοπτικού σταθμού της αιτούσης διατάχθηκε κατά δεσμία αρμοδιότητα, κατ' εφαρμογήν διάταξης νόμου (άρθρο 14Α παρ. 1 **N 4339/2015**), η οποία δεν καταλείπει περιθώριο εκτιμήσεως στο ΕΣΡ, και με υποστατή πράξη, η οποία βάλλεται αβασίμως ως προς την εσωτερική της νομιμότητα και δεν αμφισβητείται η πραγματική της βάση (δεν αμφισβητείται δηλαδή α) ότι πρόκειται για τηλεοπτικό σταθμό, για τον οποίο είχε δηλωθεί ήδη από το 2007, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 13 παρ. 5 του **N 3592/2007**, ότι εκπέμπει πρόγραμμα ενημερωτικού χαρακτήρα γενικού περιεχομένου, β) ότι, αν και ο ανωτέρω σταθμός διέκοψε την μετάδοση ειδήσεων και ενημερωτικών προγραμμάτων από τον Σεπτέμβριο 2016, η αιτούσα εταιρεία, ως πάροχος περιεχομένου, δεν υπέβαλε δήλωση περί αλλαγής της φυσιογνωμίας του προγράμματός του σε μη ενημερωτικό, κατά το άρθρο έκτο παρ. 6 του **N 4279/2014**, και γ) ότι η αιτούσα δεν έλαβε μέρος στην, κινηθείσα με την Προκήρυξη 1/2017 του ΕΣΡ, δημοπρασία για την χορήγηση επτά αδειών παρόχων περιεχομένου επίγειας ψηφιακής τηλεοπτικής ευρυεκπομπής ελεύθερης λήψης εθνικής εμβέλειας ενημερωτικού προγράμματος γενικού περιεχομένου).

[...] 20. Επειδή, κατόπιν των ανωτέρω, η κρινόμενη αίτηση πρέπει να απορριφθεί.

[Απορρίπτει την αίτηση ακυρώσεως.]